

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/180/2023
Identifikačné číslo spisu:	8721200575
Dátum vydania rozhodnutia:	15.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8721200575.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o. Prievozská 2, Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpeného Remedium Legal, s.r.o., Prievozská 2, Bratislava, IČO: 53 255 739, proti žalovanej: O. Q. V., narodená XX. M. XXXX, Š. XXXX/XX, O., zastúpenej Mgr. Petrom Lindemanom, advokátom, Murgašova 86/1, Poprad, IČO: 42 239 290, o zaplatenie 3 190,42 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 19Csp/15/2021, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/9/2023 z 18. mája 2023, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/9/2023 zo dňa 18. mája 2023 v časti výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 19Csp/15/2021-181 z 23. septembra 2022 zastavil konanie do sumy 2 104 eur, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a vyslovil, že žalovaná má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca s výnimkou výroku o čiastočnom zastavení konania a navrhol, aby odvolací súd zastavil konanie o sumu 768 eur a v rozsahu sumy 318,42 eur rozsudok zmenil a žalobe vyhovel alebo rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Doplňujúcim podaním z 28. marca 2023 vzal žalobu v celom rozsahu späť s poukazom na to, že v čase od 11. januára 2021 do 13. marca 2023 v splátkach po 120 eur alebo 128 eur mesačne žalovaná celú pôvodne žalovanú sumu uhradila, t. j. žalovaná suma vo výške 3 190,42 eur v súčasnosti už nie je aktuálna.

3. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd uznesením sp. zn. 1CoCsp/9/2023 z 18. mája 2023 rozhodol tak, že pripúšťa späťvzatie žaloby, zrušuje rozsudok okrem výroku o čiastočnom zastavení konania a konanie zastavuje. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100%.

Dovolanie žalovanej

4. Proti predmetnému uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1CoCsp/9/2023 z 18. mája 2023 len vo výroku o trovách konania podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“), ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP navrhujúc zrušenie uznesenia Krajského súdu v Prešove vo výroku II o trovách konania a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie a zároveň, aby jej bola priznaná náhrada trov dovolacieho konania proti žalobcovi.

5. Žalovaná dovolanie odôvodnila tým, že uznesenie Krajského súdu v Prešove je vo výroku o trovách konania nesprávne, nezákonné a trpí vadou podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), a to preto, že súdy nesprávne právne posúdili mieru úspechu v konaní, a vydali rozhodnutie, ktoré zasiahlo vysokou intenzitou do práv a právom chránených záujmov žalovanej.

6. Porušenie práva na spravodlivý proces vidí žalovaná predovšetkým v tom, že odvolací súd nerešpektoval dôsledne ustanovenia CSP, ktoré určujú náležitosti riadneho a zákonného odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Neodôvodnené alebo nedostatočne odôvodnené rozhodnutie súdu nedovoľuje strane sporu posúdiť, ako súd jej vec vyložil a aplikoval príslušné hmotnoprávne a procesné predpisy a akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní o veci samej. Odôvodnenie rozhodnutia súdu je súčasťou spravodlivého súdneho procesu a je jedným zo základných práv na súdnu ochranu. Strany sporu majú právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne, zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Odvolací súd pochybil v tom, že v odôvodnení svojho uznesenia sa nedostatočne a v rozpore s obsahom súdneho spisu vysporiadal s argumentáciou a obranou žalovanej ohľadom zavinenia či nezavinenia späťvzatia žaloby žalobcom, čoho následkom je to, že odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu je nepresvedčivé a nedostatočné. Žalovaná má za to, že tento nedostatok má za následok porušenie jej práva na spravodlivý proces a zakladá dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

7. Z obsahu spisu podľa dovolateľky absolútne nevyplýva, že späťvzatie žaloby zaviniла žalovaná, pričom odvolací súd v napadnutom rozhodnutí neuviedol žiadne relevantné dôvody pre závery o tom, že žalobca zobral späť žalobu pre správanie žalovanej a jeho závery nemajú oporu v listinných dôkazoch, ktoré sú obsahom spisu. Odvolací súd teda rozhodol v danej veci celkom formalisticky, svojvoľne a arbitrárne bez toho, aby mal jeho výrok rozumný základ v obsahu spisu a poskytol rozumné vysvetlenie toho, prečo je možné bezpochyby konštatovať len a výlučne zavinenie žalovanej pri zastavení konania. Súdy nemôžu rozhodovať len na základe síce zdanlivo ľahko sa ponúkajúceho formalistického argumentu, v skutočnosti však argumentu, ktorý bol v zjavnom rozpore s obsahom spisu a s platným procesným predpisom. Súdy sú povinné svoje rozhodnutie presvedčivo vyložiť, a toto rozhodnutie musí mať oporu v súdnom spise, inak dochádza k porušeniu základných procesných práv účastníkov konania a súd týmto nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. K podanému dovolaniu sa žalobca nevyjadril.

Posúdenie veci dovolacím súdom

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“, „Najvyšší súd SR“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je prípustné.

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Pokiaľ zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-

ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. V danom prípade z dovolania žalovanej jednoznačne vyplýva, že napáda uznesenie odvolacieho súdu z 18. mája 2023, a to len vo výroku o náhrade trov konania (výrok v poradí dva), ktorým odvolací súd rozhodol o náhrade trov konania. Prvý výrok uznesenia odvolacieho súdu o pripustení späťvzatia žaloby, o zrušení rozsudku súdu prvého stupňa okrem výroku o čiastočnom zastavení konania a o zastavení konania zostal i dovolaním nedotknutý.

12. Ustanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania alternatívne buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, t. j. proti rozhodnutiu majúcejmu hmotnoprávny charakter, alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania, t. j. nejde síce o rozhodnutie vo veci samej, ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. Aj rozhodnutie vo veci samej (t. j. meritórne rozhodnutie) je svojou podstatou a svojimi dôsledkami rozhodnutím, ktorým sa konanie o predmete sporu končí, avšak pre účely posudzovania prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP takéto rozhodnutie nemožno zaradiť do skupiny rozhodnutí „ktorým sa konanie končí“, pretože pre tento účel je už zaradené do skupiny rozhodnutí „vo veci samej“. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, teda možno považovať rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o odvolaní inak ako jeho vecným prejednaním (t. j. rozhodnutie o odmietnutí odvolania alebo o zastavení odvolacieho konania), rozhodnutie odvolacieho súdu o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby po rozhodnutí prvostupňového súdu a pred rozhodnutím odvolacieho súdu (§ 370 CSP) a uznesenie, ktorým odvolací súd potvrdil alebo zmenil prvostupňové uznesenie o otázke, ktorej vyriešenie sa týmto uznesením končí, pričom spravidla pôjde o uznesenia odvolacieho súdu, ktorými rozhodol o odvolaní proti uzneseniam podľa § 357 CSP, ktoré síce možno v dovolacom konaní preskúmať z dôvodov zmätočnosti uvedených v § 420 CSP, avšak z dôvodov zásadnej právnej významnosti sú v zmysle § 421 ods. 2 CSP z prieskumu dovolacím súdom vylúčené.

13. Dovolateľka v podanom dovolaní podrobne zdôvodnila, prečo k porušeniu jej práva došlo tým, že bolo o nároku na náhradu trov konania rozhodnuté nesprávne.

14. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie, ods. 2 ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

15. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci, ods. 2 ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

16. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

17. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

18. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Najvyšší súd SR sa pri posudzovaní odôvodnenia uznesenia krajského súdu v dovolacom konaní nezameriava len na samotný „procesný postup“, t. j. na proces pred vydaním meritórneho rozhodnutia. Z ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR, napr. I. ÚS 116/2020, II. ÚS 120/2020, I. ÚS 336/2019 možno konštatovať, že súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením

nárokov žalobcu, prednesené na súde prvej inštancie i v podanom odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

19. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP treba rozumieť aj nesprávny postup súdu, ktorý sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením ich súdnej ochrany. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom odvolacom návrhu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

20. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva uvádza, že súdy musia v rozhodnutiach jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, musia sa zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (viď *Garcia Ruiz v. Španielsko*, *Vetrenko v. Moldavsko*, *Kraska v. Švajčiarsko*).

21. Podľa názoru dovolacieho súdu konanie odvolacieho súdu takéto vady vykazuje. Odôvodnenie rozhodnutia o náhrade trov konania na súde prvej inštancie i na odvolacom súde je obsiahnuté v bode 10. odôvodnenia uznesenia odvolacieho súdu: „O trovách celého konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 256 ods. 1 CSP s poukazom na to, že zavinenie na zastavení tohto konania v prejednávanej veci spočíva na žalovanej, ktorá celú pohľadávku, ktorá bola predmetom konania uhradila v zmysle vyššie uvedených splátok, ktoré žalobca podrobne špecifikoval v späťvzatí žaloby. Okolnosť, že medzi stranami bol takýmto spôsobom dohodnutý splátkový kalendár, nemožno vyhodnotiť a v tomto smere prijať argumentáciu žalovanej v tom zmysle, že ide o dôvod, pre ktorý by v skutočnosti žalovaná mala nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi. Žalobca totiž žaloval konkrétne uvedenú sumu, t.j. 3.190,42 eur s prísl., ktorú žalovaná v celom rozsahu uhradila, a preto zavinila v procesnom slova zmysle zastavenie tohto konania. Preto má nárok na náhradu trov konania žalobca. Výšku týchto trov určí postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.“.

22. Dovolacie konanie je v tomto prípade síce limitované (§ 421 ods. 2 CSP) tak, že je možné skúmať len otázku zmätočnosti, a nie právny rámec rozhodnutia o náhrade trov konania (právne otázky súvisiace s úspechom v konaní, so zavinením atď.), a preto možno skonštatovať, že napadnuté uznesenie sa javí ako zmätočné, pretože nevychádza z obsahu listinného súdneho spisu a ani zo záverov súdu prvej inštancie uvedených síce v (zrušenom) rozsudku, ale minimálne majúce význam pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tom zmysle, že súd prvej inštancie skonštatoval, že (bod 9. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie): „...žaloba bola podaná bezdôvodne, pretože to, na čom sa strany sporu pred jej podaním mimosúdne dohodli, žalovaná každý mesiac riadne plnila, teda tak zastavenie konania, ako samozrejme aj zamietnutie žaloby ide na vrub samotného žalobcu....“.

23. Dovolací súd je preto názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu o náhrade trov konania bolo vydané minimálne predčasne a neobsahuje dostatočné vysvetlenie ani len pre dovolací súd, a teda ani pre účastníkov sporového konania. Vzhľadom na uvedený záver rozhodne dovolací súd o trovách konania opakovane v ďalšom konaní, pričom svoje rozhodnutie v tejto časti odôvodní s prihliadnutím na obsah súdneho spisu a doterajší priebeh súdneho konania.

24. S poukazom na uvedené, dovolací súd posúdil dovolanie žalovanej ako dôvodné, a preto zrušil uznesenie odvolacieho súdu vo výroku o trovách konania (len výrok II) podľa § 449 ods. 1 CSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

25. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

26. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

27. Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu SR pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.